

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. IV. An, & quomodo, remittantur justus post hanc vitam peccata
venialia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

per fictionem interdum impeditur effectus baptis-
mi. Obijciunt ultimò contra tertiam conclusionem:
Si sacramenta & sacramentalia, mediàtè solum
peccata venialia remitterent, excitando scilicet
fervorem charitatis, nulla esset differentia inter
illa & sacras imagines, cum illæ etiam excitent
in nobis pios motus & affectus, nec non chari-
tatis fervorem: Sed hoc dici nequit: Ergo nec
illud.

Respondeo negando sequelam Majoris, & ad
ejus probationem dico, aliter sacramenta, vel
sacramentalia, & aliter imagines sacras excitare
in nobis fervorem charitatis; imagines enim sa-
cræ illum excitant solum objective, sacramenta-
lia verò, & sacramenta, impetrative; quatenus ex
meritis Christi, vel precibus Ecclesiæ, impetrant
à Deo auxilia supernaturalia, quibus homo in ac-
tus ferventes charitatis prorumpit, ut conclu-
sione 3. declaravimus.

ARTICULUS IV.

An, & quomodo, remittantur iustis post
hanc vitam peccata venialia?

Hugo Victorinus, & nonnulli alii apud S.
Bonaventuram in 4. dist. 21. quæst. 2. ex-
stimant fieri non posse, quod aliquis decedat
cum solis peccatis venialibus, subindeque quod
venialia post hanc vitam quoad culpam remittan-
tur. Vel enim (inquiiebant) antequam moriatur
iustus, agit quod potest ad illorum expiationem,
vel non? Si primum, ea peccata tolluntur, saltem
quoad culpam, ante mortem. Si secundum, gra-
ve peccatum eo ipso committit, siquidem cum
videat peccatis venialibus suam beatitudinem re-
tardari, & tamen ea impedimenta tollere negli-
gat, suam salutem contemnit.

Verum hæc sententia ab aliis Theologis com-
muniter rejicitur. Primò, quia SS. Patres relati
à S. Thoma quæst. 7. de Malo, art. 11. in argumen-
to *sed contra*, docent peccata venialia post hanc
vitam remitti quoad culpam: Gregorius enim
4. Dialog. cap. 39. expendens verba illa Christi
Matth. 12. Qui peccavit in Spiritum Sanctum, non
remittetur ei neque in hoc sæculo neque in futuro, sic
ait: In hac sententia datur intelligi quasdam culpas in
hoc sæculo, quasdam verò in futuro posse laxari. Au-
gustinus etiam dicit quod illo transitorio igne, non
capitalia, sed minuta peccata purgantur: Quod de-
bet intelligi de purgatione venialium, non solum
quoad poenam, sed etiam quoad culpam; cum
peccata capitalia seu mortalia, in hac vita quoad
culpam remissa, possint quoad poenam igne pur-
gatorii expiari. Item Glosa in illud Matth. 3. Ipse
vos baptizabit in Spiritu Sancto & igne, sic habet:
Spiritu in presenti abluit, post, si qua macula surrexe-
rit, igne purgatorio ad purum exurit.

Secundò, potest quis ignorare bonâ fide se ha-
bere venialia, aut existimare inculpabiliter se de
illis sufficienter conteri, quamvis non ita sit: po-
test etiam præveniri phrenesi, aut morte repenti-
nâ, ita ut non habeat tempus cogitandi & dolendi
sufficienter de venialibus: Ergo cum venialia non
excludant in perpetuum à regno cælesti, in quod
nihil coinquinatum intrare potest, dicendum est,
illa post hanc vitam remitti, non solum quoad
poenam, sed etiam quoad culpam.

Tertiò, gratis omnino dicitur, illum contem-

Tom. V.

nere suam salutem, qui ante mortem negligit e-
licere actus poenitentia, quibus peccata venialia
prius commissa remittantur, sicut enim venialia
non sunt materia necessaria confessionis sacra-
mentalæ, ita nec virtutis poenitentia, & conse-
quenter nulla est necessitas præcepti ad poeniten-
dum de ipsis, nec proinde omisso retractationis
eorum, verus contemptus salutis. Alioquin pari
facilitate dici posset, eum contemnere salutem
suam, & mortaliter peccare, qui non satisfacit
pro poena peccatorum in hac vita (cum per hujus
poenæ obligationem & reatum, beatitudo retar-
detur) ac proinde non esse purgatorium; quod
hæreticum est.

In hoc omnes ferè Theologi conveniunt, sed
in explicando modo quo peccata venialia post
hanc vitam remittuntur, inter se discrepant.
Alenis enim 4. parte quæst. 57. membro 3. docet
illam remissionem fieri, non per aliquem actum
ipsius animæ separata, sed per solam finalem gra-
tiam habitualem, quæ licet tunc non sit summa
secundum intentionem, bene tamen secundum
statum, cum sit in termino: ex vi enim termini
(inquit) redditur potentior quam antea, proin-
deque potest omnem culpam venialem ab anima
excludere.

Sed hic modus dicendi probabilitate caret, &
ex eo impugnatur, quod gratia nondum consum-
mata per visionem beatificam (qualis est ea cum
qua homo decessit, in primo instanti separationis
animæ) non sit impossibilis aut pugnans cum
peccato veniali; alias enim etiam in præsentia vita
illud secum non admitteret, quandoquidem hoc
quod est esse in primo instanti separationis ani-
mæ, sive esse gratiam finalem hujus vitæ, nihil
ipsi extra statum beatitudinis addit, nisi conjun-
ctionem cum morte, quod certè non est reme-
dium contra peccatum veniale: non fit ergo illa
remissio per habitum, gratiæ, sed per aliquem
ejus actum.

Non minus à veritate aliena est sententia Sco-
ti in 4. distinct. 21. quæst. 1. Majoris & Gabrie-
lis ibidem, existimantium peccata venialia cum
quibus moritur iustus, remitti quoad culpam,
vel duntaxat in purgatorio, per condignam poe-
næ solutionem, vel in primo instanti separatio-
nis animæ, propter opera bona præterita, ex in-
tentione quasi ad hoc reservata usque ad illud tem-
pus. Non minus, inquam, hæc opinio à veritate
aberrat, nam prima pars hujus dicti falsum sup-
ponit, quod nimirum ex peccato veniali actuali
præterito, solum remaneat deputatio hominis ad
poenam, & consequenter quod idem sit, peccatum
veniale remitti quoad culpam, & quoad remissio-
nem poenæ: falsum, inquam, supponit; ex peccato
enim veniali actuali, præter deputationem ad poe-
nam, remanet quædam habitualis macula & in-
ordinatio in anima, quæ prius tolli debet, quam
poena illi debita remittatur, ut supra art. 1. §. 2.
in solutione 4. objectionis ostensum est.

Nec minus falsa est secunda pars ejusdem dicti:
vel enim opera illa meritoria præcedentia instans
mortis, sufficiebant in præsentia vita ad remissio-
nem venialium, vel non: si sufficiebant, ergo an-
te mortem illa remiserunt: si non sufficiebant,
ergo neque etiam in instanti separationis animæ
sufficiunt.

Addo quod fieri potest, ut quis paulò post
suam justificationem per Sacramentum Baptismi,
moriatur in peccato veniali: nullo adhuc opere
meritorio factò: Ergo falsum est dicere genera-

B b b

tim

tim, venialia deleri post mortem per opera meritoria precedentia. His ergo sententiis rejectis.

86. Dicendum est, remissionem venialium post hanc vitam fieri per actus contritionis, vel charitatis, quibus anima peccata illa detestatur & retractat. Ita S. Thomas quaest. 7. de Malo, art. 11. in corp. ubi sic ait: *Venialia remittuntur post hanc vitam quantum ad culpam, eo modo quo remittuntur in hac vita, scilicet per actum charitatis in Deum repugnantem venialibus in hac vita commissis.* Et in resp. ad 9. Remittitur (inquit) in purgatorio peccatum veniale, quantum ad culpam, virtute gratiae, non solum secundum quod est in habitu, quia sic compatitur veniale peccatum, sed prout exit in actum charitatis detestantis veniale peccatum.

87. Ratio etiam id suadet, non potest enim veniale remitti, etiam in alia vita, nisi per aliquam formam ipsi oppositam, & cum eo repugnantem, quae alia esse nequit, quam actus contritionis vel charitatis, quibus anima peccata illa detestatur & retractat, ut ex supra dictis manifestum relinquitur: praeterquam quod, generales assertiones Scripturae, Conciliorum, & Patrum, affirmantium peccata non remitti sine aliquo actu poenitentiae, temere & sine sufficienti ratione restringenda & limitanda non sunt: nulla autem ratio urgens aut sufficiens ab adversariis adducitur, ut patebit solvendo objectiones ipsorum.

88. Obijciunt ergo primo: Cum status alterius vitae, non sit status vitae, sed termini, nullus actus hominis iusti post hanc vitam potest esse meritorius vel satisfactorius, vel consequenter causare remissionem culpae venialis.

89. Sed ad hoc dicitur potest primo, quod licet post hanc vitam non possit esse meritum praemii essentialis, bene tamen alicujus praemii accidentalis, quandiu manet adhuc anima aliquo modo in via ad beatitudinem, sicut manet quandiu est in Purgatorio. Ita S. Thomas in 4. dist. 21. quaest. 1. art. 3. ad 4. ubi haec scribit: *Dicendum quod post hanc vitam non potest esse meritum respectu praemii essentialis, sed respectu alicujus accidentalis potest esse, quandiu manet homo in statu viae aliquo modo, & ideo in purgatorio potest esse actus meritorius, quantum ad remissionem culpae venialis.*

Vel dici potest secundo cum eodem S. Doctore quaest. 6. de Malo, art. 11. ad finem corporis articuli, actum aliquem animae iusti à corpore reparatae culpas veniales remittere, non sicut in praesenti vita per modum meriti vel satisfactionis, sed per modum condignae retractionis & displicentiae, removens prohibens.

90. Obijciunt secundo, si actus contritionis & charitatis quos anima à corpore separata eliciunt, valeant ad remissionem culpae venialis, valebunt etiam pro remissione poenae: Sed hoc dici nequit, alioquin animae illae quam citissime liberarentur ab omni poena, per actus frequentes & ferventes, quos vinculis & impedimentis corporis expedita, sensuque poenarum, & desiderio beatitudinis excitatae, promptissime exercent: Ergo &c.

91. Respondeo negando sequelam Majoris: Ratio est, quia beneficium remissionis culpae est illis necessarium; debent enim, ut fruantur aliquando beatitudine, ad quam jus habent per gratiam sanctificantem, purgari à culpa venialium; & non possunt ab ea purgari, nisi per re-

missionem, ad quam Deus praerequirat dispositionem aliquam, per detestationem sufficientem peccati: at beneficium remissionis poenae non est illis necessarium, cum possint rigore peccati veniali. Unde licet per actus charitatis quos in instanti separationis, vel in purgatorio eliciunt, remissionem culpae venialis consequantur, non tamen remissionem poenae illi debent, sed illam in purgatorio per condignam satisfactionem solvunt.

Quaeres, quandomam animae à corpore separatae eliciant actum illum contritionis & charitatis, quo peccata venialia detestantur & retractant, eorumque remissionem consequuntur.

Respondent aliqui, talem actum elici ab anima separata, in ipso instanti separationis animae à corpore, quia anima, statim à corpore separata, agnoscit suas culpas ut impedimentum ad gloriam, & perfectam familiaritatem cum Deo, unde statim eas detestatur, & in ferventem charitatis vel contritionis actum prorumpit, antequam ingrediatur purgatorium, in quo tantum purgantur poenae ex praeteritis peccatis relictae. Haec responsio & sententia probabilitate non caret.

Probabilior tamen videtur alia opinio, quam approbare videtur S. Thomas quaest. 6. de Malo art. 11. ad 16. ubi innuit animam à corpore separatae actum illum charitatis vel contritionis quo peccata venialia detestatur elicere in ingressu purgatorii, rationemque infirmat in illo argumento cui respondet, sic enim ibi dicitur: *Quando est aliquod magnum bonum quod desideratur, & magnum malum quod imminet, excitatur in hominem desiderium ad consequendum bonum, & evadendum malum: sed anima separata quae est poenarum obnoxia, imminet magnum malum, scilicet actus purgatorii poenae, & desideratur à maxima boni voluntate à vita aeterna: Ergo statim excitatur in ea fervens desiderium &c.*

DISPUTATIO V.

De Perfectione Remissionis Peccatorum.

Ad quaest. 88. D. Thoma.

Explicita natura & principali effectu poenitentiae, qui est remissio peccatorum mortalium & venialium, differet S. Thomas de perfectione hujus effectus, additque peccata semel per poenitentiam remissa, per subsequens peccatum non redire. De quo breviter in hac disputatione agendum est. Unde sit

* * *